

hørt den Udtalelse — jeg tror, det var ved et Grundejermøde —, at det hændte undertiden, at Lejerne gik fra deres Ord, men man maatte huske paa, at en Mand er en Mand, og et Ord er et Ord. Ja, naar Personerne i et Forhold staar lige, er det fuldkommen rigtigt; men naar Forholdet er det, at den ene Part er bundet, og den anden Part er saaledes stillet, at han kan optræde, som det behager ham, er det ikke Frivillighed, der gør sig gældende, men Lejeren befinder sig i en Tvangssituation.

Og det, som vil kunne opnaas for de Grundejere, der ikke er smaalige i Valget af Midler, men som vil benytte Loven paa den Maade, paa hvilken de kan benytte den, er ikke alene en almindelig Forhøjelse af Lejen, men selvfølgelig vil der ogsaa ad den Vej kunne opnaas Reparationer, som Lejerne kommer til at betale. Dette udtrykkes ogsaa smukt saaledes, at nu maa det bero paa frivillig Overenskomst mellem Ejer og Lejer, om der skal foretages Reparationer, hvis der er Tale om mere end normal Vedligeholdelse. Ja, hvad er normal Vedligeholdelse? Hvis man endda havde sagt, at det var Installation eller saadanne nye Ting, hvorved Lejligheden forbedredes; men ifølge Lovforslaget kan det være alt muligt mellem Himmel og Jord. Maaske finder Ejeren, at Tapetet paa Væggene ikke er tilfredsstillende, og at der skal sættes et andet og bedre Tapet paa, saa er det ikke normal Vedligeholdelse. Jeg gad nok vide, hvad der ikke kan bringes ind under denne Bestemmelse. Forholdet vil være det samme som med Hensyn til Forhøjelse af Huslejen i Almindelighed: Naar Ejeren betyder Lejeren, at det er den Maade, hvorpaa han ønsker Sagen ordnet, ad frivillig Vej, gennem frivillig Overenskomst, saa vil der under de nuværende Forhold kræves megen Ståndhaftighed af Lejeren til at nægte at gaa med til en saadan Overenskomst. Hvis Forholdet var det, at der var Konkurrence mellem Grundejerne, saaledes at Lejeren vidste, hvor han kunde gaa hen, var det en anden Sag; men enhver ved, hvorledes Forholdet er, og hvad det betyder for en Lejer at blive sagt op. Dette har hidtil staaet klart for Folks Bevidsthed, og derfor har man været paa det rene med, at dette at gaa vidt i Retning af at gengive Ejeren Opsigelsesretten var det samme som at borttage al Tryghed i Forholdet for Lejernes Vedkommende; men det er det, som nu sker her.

Da de foregaaende Talere har været saa udførlig inde paa Enkeltheder, skal jeg for mit Vedkommende ikke fremdrage mange

Punkter, men der er dog Bestemmelsen, der ophæver § 19, altsaa Bestemmelsen, hvorved Nævnenes Ret til at give Tilladelse til Fremleje uden videre ophæves. Dertil vil jeg sige, at det er meget for tidligt at gaa hen og ophæve Nævnenes Ret til at meddele Tilladelse til Fremleje uanset Ejers Protest. Ophævelsen vil navnlig i Storkøbenhavn, København og Frederiksberg, bevirke, at en Mængde ikke blot enlige Personer, men Hundreder, maaske Tusinder af Familier bliver hjemløse til Efteraaret, netop ved Bestemmelsen om, at den gamle Regel skal ophøre den 1. Oktober uanset de indgaaede Overenskomster. Og hvad det vil betyde for Kommunernes Vedkommende paa det nuværende Tidspunkt at faa hele denne Mængde af Familier hjemløse, det tror jeg, man vil faa Oplysning om, hvis der bliver Lejlighed til at føre denne Forhandling paa en saadan Maade, at det kan kaldes en virkelig Forhandling. Hvis der bliver Tid dertil, skulde det være mærkeligt, om ikke ogsaa Repræsentanter for Kommunerne vilde udtale sig om, hvordan Kommunerne vil blive stillet under saadanne Forhold.

Jeg skal dernæst sige et Par Ord om Opsigelsesretten, som nu bliver gengivet Ejerne. Den gælder jo ikke blot for Beboelseslejligheder, men ogsaa Forretningslokaler. At Erhvervslivet vil blive skadet ganske overordentlig derved, er der for mig ikke fjerneste Tvivl om, og det vil der vist heller ikke være for nogen, der kender lidt til Forholdene. For en Mand, der har et Forretningslokale, kan ikke alene det, at han har vanskeligt ved at faa et andet Lokale, men ogsaa det, at han skal flytte fra et Kvarter, hvor han har opdyrket sin Forretning, blive fuldkommen ødelæggende. Den Tvang, han kommer under, naar Ejeren af Huset henvender sig til ham og siger, at nu maa der betales saa og saa meget mere for Forretningslokalet, er fuldkommen saa stærk som det Tryk, Beboerne af Lejligheder vil komme under. Man maa være paa det rene med, at man derved vil skabe Utryghed paa Forretningslivets Omraade i København og Frederiksberg og sikkert alle de større Byer i Landet. Socialdemokratiets ærede Ordfører (Simonsen) var jo inde paa, at man for Landets Vedkommende har fulgt lige den modsatte Fremgangsmaade, og med Rette; der kan efter Loven af 30. Juni 1919 kun opsiges til 1927. En Række af Aar kan Opsigelse der altsaa ikke finde Sted. Det vilde utvivlsomt være heldigt, at Lejemaalet gjaldt for vedkommendes hele Levetid, og hvis jeg ikke tager